

Na osnovu člana 33. stav (1) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/18), federalni ministar rada i socijalne politike donosi

PRAVILNIK

O RADNIM MJESTIMA NA KOJIMA SE STAŽ OSIGURANJA RAČUNA SA UVEĆANIM TRAJANJEM, POSTUPKU UTVRĐIVANJA I POSTUPKU REVIZIJE RADNIH MJESTA NA KOJIMA SE STAŽ OSIGURANJA RAČUNA SA UVEĆANIM TRAJANJEM

("Sl. novine FBiH", broj 26/19) (19.04.2019.)

Član 1.

Ovim pravilnikom uređuju se radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, postupak utvrđivanja i postupak revizije radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, potrebna dokumentacija, stepen uvećanja staža osiguranja na tim radnim mjestima, snižavanje starosne granice za sticanje prava na penziju, način uspostavljanja evidencije i druga pitanja vezana za radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

I - RADNA MJESTA NA KOJIMA SE STAŽ OSIGURANJA RAČUNA SA UVEĆANIM TRAJANJEM

Član 2.

- (1) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem su radna mjesta, odnosno posao na kojem je rad naročito težak, opasan i štetan po zdravlje, na kojima i pored općih i posebnih mjera zaštite zdravlja na radu postoje štetni uticaji na zdravstveno stanje i radnu sposobnost osiguranika.
- (2) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem su i radna mjesta, odnosno posao na kojem zbog prirode i težine posla fiziološke funkcije organizma slabe u toj mjeri da onemogućavaju dalje uspješno obavljanje profesionalne djelatnosti.

Član 3.

- (1) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem su radna mjesta koja ispunjavaju uvjete iz člana 2. ovog pravilnika, a posebno u sljedećim oblastima:
  - a) rudnici,
  - b) crna metalurgija - željezare,
  - c) namjenska industrija,
  - d) kožarsko - prerađivarska industrija,
  - e) tekstilna industrija,
  - f) livnice i kovačnice,

- g) proizvodnja električne energije,
  - h) grafička industrija,
  - i) farmaceutska industrija,
  - j) saobraćaj,
  - k) šumarstvo,
  - l) građevinarstvo,
  - m) zdravstvo,
  - n) umjetnička djelatnost itd.
- (2) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, a koja nisu obuhvaćena stavom (1) ovog člana, utvrđuju se u skladu sa članom 33. stav (3) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/18), (u daljnjem tekstu: Zakon).

II - POKRETANJE POSTUPKA ZA UTVRĐIVANJE RADNIH MJESTA NA KOJIMA SE STAŽ OSIGURANJA RAČUNA SA UVEĆANIM TRAJANJEM

Član 4.

- (1) Zahtjev za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem u skladu sa članom 33. Zakona, podnosi poslodavac Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), putem Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod), a po prethodno pribavljenom mišljenju odgovarajućih stručnih i naučnih organizacija.
- (2) Prijedlog za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem može podnijeti inspektor rada ili sindikat.
- (3) Prijedlog iz stava (2) ovog člana inspektor rada ili sindikat podnosi poslodavcu.
- (4) Poslodavac je obavezan da utvrdi osnovanost podnesenog prijedloga iz stava (3) ovog člana, te u ovisnosti od istog podnese zahtjev iz stava (1) ovog člana, o čemu je obavezan obavijestiti inspektora rada ili sindikat.

Član 5.

Uz zahtjev iz člana 4. stav (1) ovog pravilnika poslodavac je obavezan dostaviti:

- a) Analizu i mišljenje o ispunjenosti uvjeta za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.
- b) Akt o uviđaju nadležne mjerodavne inspekcije ili drugog zakonom određenog organa koji vrši nadzor nad opšim i posbenim mjerama zaštite na radu u skladu sa propisima o zaštiti na radu, kao i drugim mjerama koje mogu uticati na otklanjanje i smanjenje štetnih uticaja.
- c) Prijedlog odluke o radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Član 6.

- (1) Analizu i mišljenje o ispunjenosti uvjeta za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem iz člana 5. tačka a) ovog pravilnika, izdaje stručna ovlaštena organizacija ili institucija predviđena propisima iz oblasti zaštite na radu koja mora ispunjavati uslove u pogledu kadra i tehničke opremljenosti, uz obavezu angažovanja Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja koji će odrediti ljekara specijalistu medicine rada iz reda zaposlenika, a radi učešća u izradi analize i mišljenja.
- (2) Analiza i mišljenje iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži:
  - a) naziv radnog mjesta, opis poslova i opis dijela tehnološkog procesa u kome se obavljaju poslovi radnog mjesta na koje se zahtjev odnosi.
  - b) štetne utjecaje rada, naponi i štetnost rada, vrste napora - fizički dinamički, fizički statički, naponi vida i psihofiziološki napor sa navođenjem zdravstvenog oštećenja koja izazivaju ti naponi, vrste štetnosti - hemijske, fizičke izmjerene koncentracijama štetnosti, trajanje izloženosti radnika i visini koncentracije štetnosti u toku punog radnog vremena uz navođenje zdravstvenog oštećenja.
  - c) mjere zaštite, opće i posebne mjere zaštite propisane za radna mjesta obuhvaćena zahtjevom, mjere zaštite primijenjene na radnim mjestima obuhvaćenim zahtjevom i koje su druge mjere poduzete radi otklanjanja odnosno ublažavanja štetnih utjecaja rada.
  - d) da na odnosnim radnim mjestima postoje štetni utjecaji određenog intenziteta i pored primjene svih mjera zaštite.
  - e) posljedice štetnih utjecaja, vrste oštećenja zdravlja zbog štetnih utjecaja koji nastaju u vezi sa obavljanjem poslova radnog mjesta i posljedice na radnu sposobnost koji izazivaju ta oštećenja zdravlja.
  - f) fiziološke funkcije organizma koje opadaju nakon određenih godina života i onemogućavaju daljnje uspješno obavljanje iste profesionalne djelatnosti, s obrazloženjem o vezi i utjecaju prirode i težine posla određenog zanimanja na opadanje fizioloških funkcija organizma koje se reflektuju u toj mjeri da onemogućavaju dalje uspješno obavljanje te profesionalne djelatnosti i određivanje godina života nakon kojih se ne može dalje uspješno obavljati ista profesionalna djelatnost.
  - g) prijedlog stepena uvećanja staža osiguranja za svako radno mjesto na koje se zahtjev odnosi.
- (3) Podaci sa dokazima iz stava (2) ovog člana prikupljaju se metodom reprezentativnog uzorka kako bi se mogla dati valjana ocjena o osnovanosti zahtjeva.
- (4) Analizom i mišljenjem iz stava (1) ovog člana, dokazuje se da su se stekli uvjeti za utvrđivanje, potvrđivanje ili ukidanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.
- (5) Troškove izrade stručne dokumentacije snosi poslodavac.

Član 7.

- (1) Akt o uviđaju nadležne mjerodavne inspekcije ili drugog zakonom određenog organa koji vrši nadzor nad općim i posebnim mjerama zaštite na radu iz člana 5. tačka b) ovog pravilnika

treba da bude izdat u skladu sa propisima o zaštiti na radu, kao i drugim mjerama koje mogu uticati na otklanjanje i smanjenje štetnih uticaja.

- (2) Akt iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži stanje zaštite na radu za radna mjesta na koje se odnosi zahtjev u posljednjih pet godina računajući od godine u kojoj je podniet zahtjev, te s tim u vezi osnovanost zahtjeva o utvrđivanju, potvrđivanju ili ukidanju radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Član 8.

Prijedlog odluke iz člana 5. tačka c) ovog pravilnika obavezno sadrži naziv radnog mjesta na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, stepen uvećanja staža, datum od kada se primjenjuje, te druge odredbe koje su od uticaja za ostvarivanje prava i obaveza radnika iz radnog odnosa koji obavljaju poslove na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, kao i prava i obaveze poslodavca.

Član 9.

Ukoliko ocijeni potrebnim Ministarstvo može, samostalno ili na prijedlog Zavoda, pored dostavljene stručne dokumentacije iz člana 5. tačka a) ovog pravilnika, zatražiti mišljenje druge odgovarajuće stručne i naučne organizacije.

Član 10.

- (1) U postupku utvrđivanja radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem Zavod razmatra:
  - a) zahtjev za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem,
  - b) analizu i mišljenje o ispunjenosti uslova za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem,
  - c) akt o uviđaju nadležne mjerodavne inspekcije ili drugog zakonom određenog organa koji vrši nadzor nad općim i posebnim mjerama zaštite,
  - d) prijedlog odluke o utvrđivanju, potvrđivanju ili ukidanju radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Član 11.

- (1) Po okončanju postupka iz člana 10. ovog pravilnika, Zavod daje pismeni prijedlog Ministarstvu o osnovanosti zahtjeva uz obrazloženje o ispunjenosti svih uvjeta za donošenje predložene odluke o utvrđivanju, potvrđivanju ili ukidanju radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.
- (2) Prijedlog iz stava (1) ovog člana sa kompletnom dokumentacijom Zavod dostavlja Ministarstvu na daljnji postupak i donošenje odluke.
- (3) Ocjenu dokumentacije i potrebu da se ista upotpuni utvrđuje Zavod samoinicijativno prije dostavljanja prijedloga iz stava (2) ovog člana Ministarstvu, ili na prijedlog Ministarstva.

Član 12.

- (1) Postupak za utvrđivanje radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem okončat će se najkasnije u roku od jedne godine od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Rok iz stava (1) ovog člana produžava se za onoliko vremena koliko je potrebno poslodavcu da upotpuni dokumentaciju, a najduže šest mjeseci.

III - STEPEN UVEĆANJA STAŽA OSIGURANJA I ODGOVARAJUĆE SNIŽAVANJE STAROSNE GRANICE

Član 13.

- (1) Stepenu uvećanja staža osiguranja u smislu člana 30. Zakona zavisi od težine, štetnosti i opasnosti po zdravlje radnika na odnosnom radnom mjestu, kao i u ovisnosti od radnog mjesta odnosno posla na kojem osiguranik poslije navršenih određenih godina života ne može uspješno da obavlja svoju profesionalnu djelatnost.
- (2) U ovisnosti od činjenica utvrđenih stavom (1) ovog člana, stepenu uvećanja staža osiguranja utvrđuje se na način da se za svakih 12 mjeseci efektivno provedenih na radu na određenom radnom mjestu, može računati kao 14, 15, 16, 17 i 18 mjeseci staža osiguranja.
- (3) Vrijeme provedeno na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem uračunati će se u staž osiguranja, samo ukoliko su pored doprinosa za staž osiguranja sa efektivnim trajanjem plaćeni i doprinosi srazmjerno stepenu uvećanja staža.

Član 14.

Osiguranicima kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, pomjeranje starosne granice za sticanje prava na penziju, vrši se prema odredbama Zakona.

Član 15.

Stož osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem, računa se od dana od kada su za pojedina radna mjesta ispunjeni propisani uvjeti za priznavanje staža osiguranja sa uvećanim trajanjem.

IV - REVIZIJA RADNIH MJESTA NA KOJIMA SE STAŽ OSIGURANJA RAČUNA SA UVEĆANIM TRAJANJEM

Član 16.

- (1) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, kao i stepenu uvećanja staža osiguranja podliježu reviziji u skladu sa članom 35. Zakona.
- (2) Pod revizijom radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i revizijom stepena uvećanja staža osiguranja smatra se ponovna ocjena postojanja uvjeta iz čl. 30. i 33. Zakona i člana 5. ovog pravilnika.

Član 17.

Revizija radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i revizija stepena uvećanja staža, se vrši na način, u postupku i uz dokumentaciju po kojima se vrši njihovo utvrđivanje u skladu sa čl. 4. i 5. ovog pravilnika.

Član 18.

- (1) Izuzetno od odredaba člana 16. ovog pravilnika, uz zahtjev za reviziju radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem utvrđenih odlukom o utvrđivanju radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem koju je donio Zavod, u situacijama u kojima nije došlo do promjena po pitanju radnih mjesta i stepena uvećanja staža, podnosilac zahtjeva je obavezan umjesto analize i mišljenja dostaviti akt o saglasnosti stručne ovlaštene organizacije ili institucije predviđene propisima iz oblasti zaštite o radu, kojim se potvrđuju činjenice iz analize i mišljenja na osnovu koje je donesena ranija odluka Zavoda.
- (2) U situacijama u kojima je došlo do promjena vezanih za pojedina radna mjesta iz stava (1) ovog člana, poslodavac je obavezan da za ta radna mjesta dostavi analizu i mišljenje o ispunjenosti uvjeta za promjene na radnom mjestu na kojem se staž osiguranja računao sa uvećanim trajanjem, koju izdaje stručna ovlaštena organizacija ili institucija predviđena propisima iz oblasti zaštite na radu, na isti način kao i za utvrđivanje novih radnih mjesta.

Član 19.

- (1) Revizija radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem kao i revizija stepena uvećanja staža osiguranja vrši se u roku od pet godina od dana donošenja odluke o utvrđivanju radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.
- (2) Rok iz stava (1) ovog člana se odnosi i na odluke koje je donio Zavod.
- (3) Reviziju iz stava (1) ovog člana poslodavac može zatražiti i prije isteka vremena od pet godina, ukoliko postoje promjene na radnom mjestu u odnosu na postojanje uvjeta za uvećanim stažom, kao i u odnosu na stepen uvećanja.
- (4) Ukoliko ovlašteni poslodavac zahtjev za reviziju ne podnese u roku propisanom stavom (1) ovog člana, a u skladu sa odredbom člana 35. stav (5) Zakona, računanje staža osiguranja sa uvećanim trajanjem prestaje istekom tog roka.

V - VRSTE ODLUKE

Član 20.

U postupku utvrđivanja ili revizije radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem Ministarstvo na prijedlog Zavoda može donijeti sljedeće odluke:

- (1) utvrđuju se nova radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem,
- (2) potvrđuju se provjerena radna mjesta na kojima i dalje postoje uvjeti za računanje staža sa uvećanim trajanjem,

- (3) mijenja se stepen uvećanja staža osiguranja na provjeravanom radnom mjestu na kome se staž osiguranja i dalje računa sa uvećanim trajanjem,
- (4) ukida se računanje staža osiguranja sa uvećanim trajanjem na provjeravanom radnom mjestu.

VI - EVIDENCIJA O RADNIM MJESTIMA NA KOJIMA SE STAŽ OSIGURANJA RAČUNA SA UVEĆANIM TRAJANJEM I ZAPOSLENIM NA TIM RADNIM MJESTIMA

Član 21.

- (1) Poslodavac kod koga su utvrđena radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem uspostavlja evidenciju o tim radnim mjestima i radnicima na tim radnim mjestima, koja sadrži podatke o:
  - a) radnom mjestu na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem,
  - b) radnom vremenu koje se prema općem aktu poslodavca, u skladu sa Zakonom, smatra punim radnim vremenom na radnom mjestu na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem,
  - c) broju radnika koji redovno rade i koji su ranije radili na radnom mjestu na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (poimenični spisak radnika), vrijeme provedeno na radu na tim poslovima,
  - d) kalendarskoj godini, danu, mjesecu i godini od kada bez prekida ili sa prekidima radnik obavlja poslove na radnom mjestu na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem,
  - e) o svim promjenama koje se odnose na utvrđena radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem,
  - f) o pojedinačnim aktima o raspoređivanju radnika na radno mjesto na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.
- (2) Prijava podataka o radniku koji obavlja poslove radnog mjesta na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i elektronska obrada ovih podataka vrši se na način i u obliku predviđenom propisima Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine.

VII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22.

- (1) Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, koja su utvrđena do 31. aprila 1992. godine za koje poslodavac nije podnio zahtjev za donošenje odluke o računanju staža osiguranja sa uvećanim trajanjem podliježu reviziji, najduže u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
- (2) Ukoliko ovlašteni podnosilac ne postupi u skladu sa stavom (1) ovog člana, prestaje računanje staža osiguranja sa uvećanim trajanjem.

Član 23.

- (1) Osiguranicima kojima se do stupanja na snagu ovog pravilnika staž osiguranja računao sa uvećanim trajanjem po važećim odlukama Zavoda o utvrđivanju radnih mjesta na kojima se

staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem i dalje će se vršiti računanje staža osiguranja sa uvećanim trajanjem na način kako je to propisano tim odlukama.

- (2) Radna mjesta iz stava (1) ovog člana podliježu reviziji u skladu sa članom 17. ovog pravilnika, na način i u rokovima propisanih ovim pravilnikom.

Član 24.

O zahtjevima poslodavaca za računanje staža sa uvećanim trajanjem, podnesenim prije stupanja na snagu ovog pravilnika, odlučit će se po propisima koji su bili na snazi u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Član 25.

Odluke iz člana 20. ovog pravilnika Ministarstvo objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH".

Član 26.

Stupanjem na snagu ovog pravilnika, prestaje da važi Pravilnik o postupku utvrđivanja radnih mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/12).

Član 27.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".